

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств **Черкаської області**
щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Черкаської області в I кварталі 2020 року свідчать про позитивні очікування респондентів щодо економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувалася помірна інфляція та послаблення девальваційних процесів¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 15.8% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 5.6%) (графік 1). У цілому по Україні прогнозувалося зростання виробництва – 10.4%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікували, що зростання цін не перевищить 6.0%, становила 89.5%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головними чинниками інфляції** респонденти назвали витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **подальше уповільнення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 35.3% респондентів (у попередньому кварталі – 56.3%), у цілому по Україні – 65.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 11.8% (у попередньому кварталі – 0.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 16.9%. Водночас респонденти підприємств сільського господарства прогнозували погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств;
- **зростання загального обсягу реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 10.5% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 15.8%), у тому числі й обсягу реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 14.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.3%). У цілому по Україні баланси відповідей – 23.0% та 17.5% відповідно;
- **уповільнення зростання інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 7.7% (у попередньому кварталі – 17.6%), видатки на виконання будівельних робіт, як і в попередньому кварталі, залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0%. У цілому по Україні очікувалося зростання обсягу інвестиційних видатків: баланси відповідей – 14.1% та 2.4% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 5.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 26.3%), у цілому по Україні – «мінус» 3.9% (графік 4). Найпесимістичніше налаштовані керівники підприємств сільського господарства: баланс відповідей – «мінус» 60.0%;
- **стрімкіше зростання цін на товари/послуги, що купуються** (баланс відповідей – 63.2%), **порівняно з цінами на товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 26.3%) (графік 6). Темпи зростання цін уповільняться. За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 38.9% (у IV кварталі 2019 року – 55.6%). Водночас **витрати на оплату праці одного найманого працівника зростатимуть значно вищими темпами:** баланс відповідей – 63.2% (у попередньому опитуванні – 44.4%) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали брак кваліфікованих працівників (графік 5). За оцінками респондентів, значно посилюється вплив недостатнього попиту та надмірного податкового тиску.

Очікувалося зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом значно нижчими темпами (графік 8). Половина респондентів, які планували брати банківські кредити, надавала перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів залишається високі ставки за кредитами (графік 10).

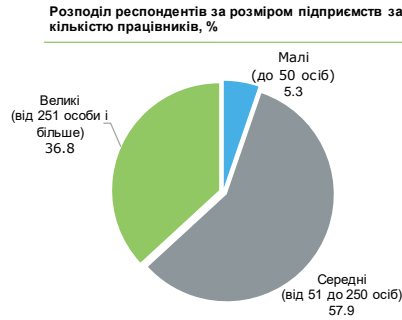
89.5% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан** поліпшився і є **добрий:** баланс відповідей – 5.6% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 5.6%), у цілому по Україні оцінки позитивні: баланс відповідей – 9.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва продовжив зменшуватися** й оцінюється як **нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у IV кварталі 2019 року – 0.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 22.2% (у попередньому кварталі – 27.8%).

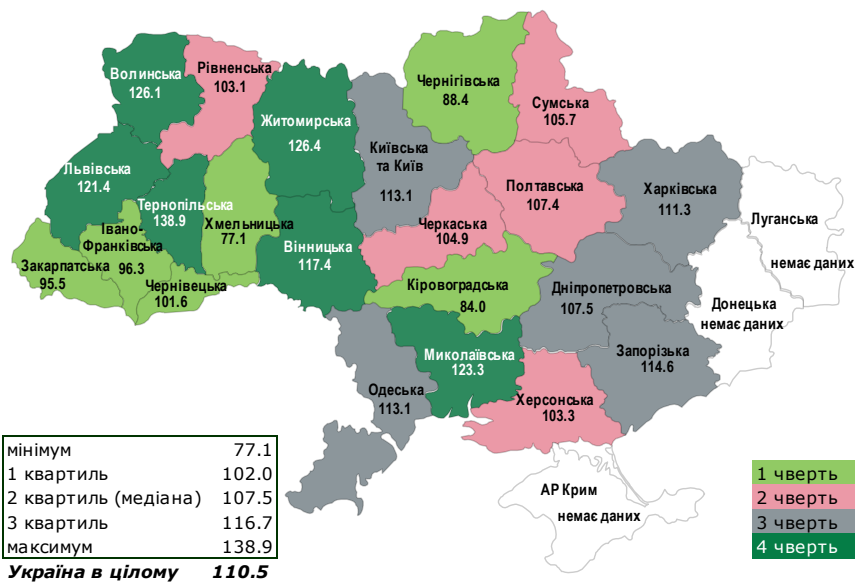
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 04 лютого – 03 березня 2020 року;
- опитано всього 19 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

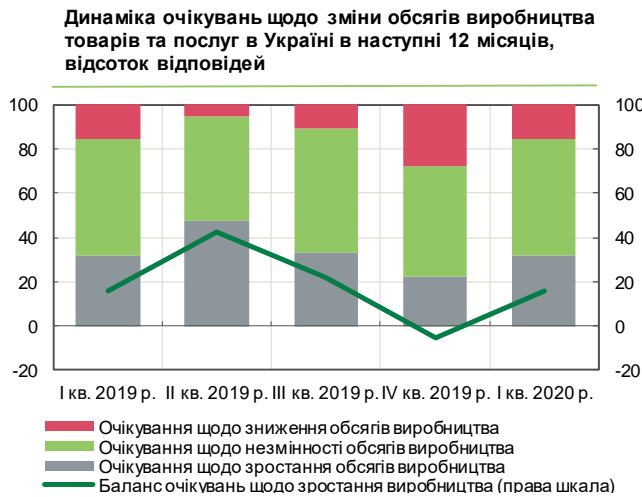
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	46.7	25.0	22.2	0.0	11.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	47.4	21.1	11.1	-15.8	10.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	5.9	0.0	12.5	0.0	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	11.8	14.3	12.5	17.6	7.7
кількості працівників	-5.3	-10.5	-16.7	-26.3	-5.3

² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

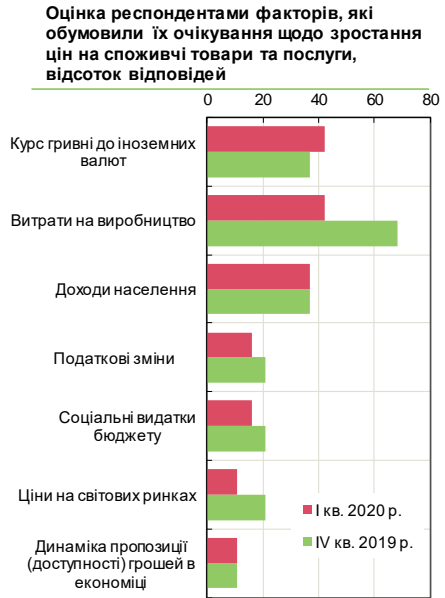
³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

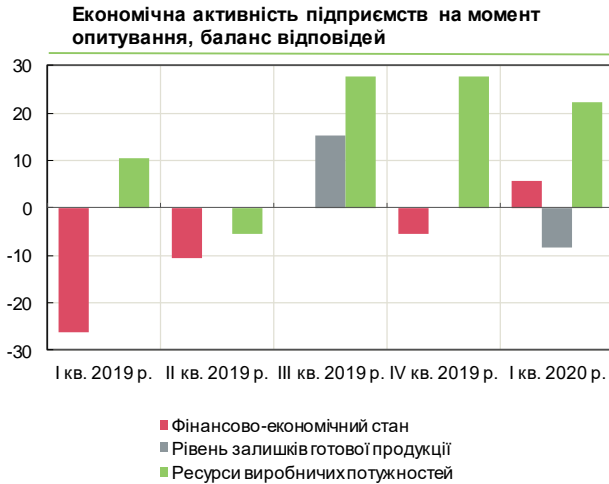
Графік 1

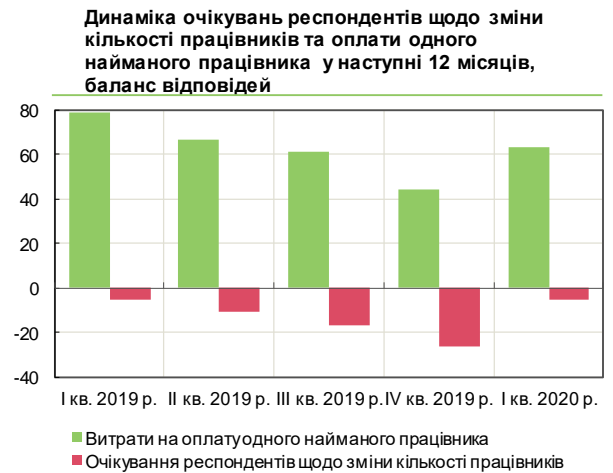
Графік 2

Графік 3

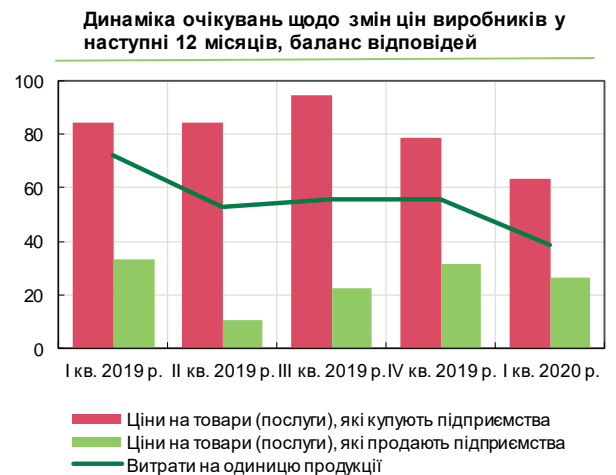
Графік 4

Графік 5

Графік 6

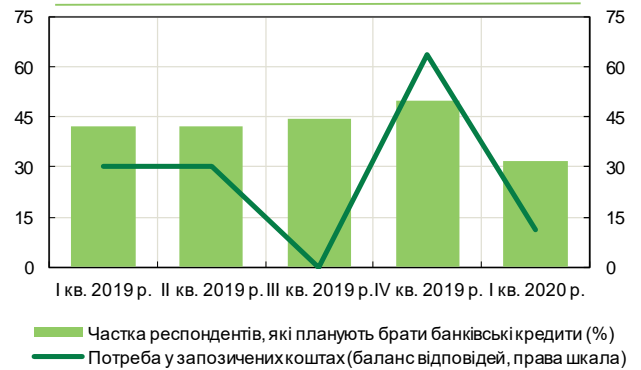
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

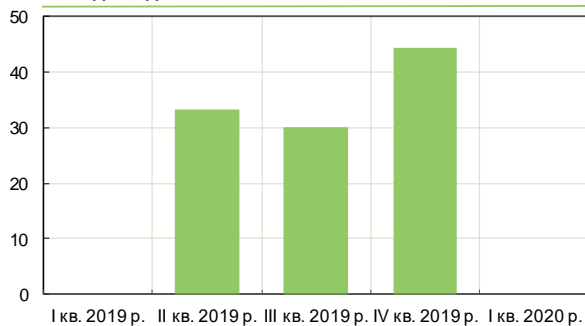
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкласти використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

